

122

INSTRUKCJA KANCELARII RADY PAŃSTWA

z dnia 29 lutego 1960 r.

w sprawie sposobu noszenia orderów i odznaczeń.

Na podstawie § 41 uchwały Rady Państwa z dnia 29 lutego 1960 r. w sprawie orderów i odznaczeń (Monitor Polski Nr 25, poz. 120) stanowi się:

§ 1. Ordery i odznaczenia, z wyjątkiem wymienionych w § 3—6, nosi się na lewej stronie piersi, z prawa na lewo, w następującej kolejności:

order — Budowniczych Polski Ludowej, Krzyża Grunwaldu I klasy, Sztandaru Pracy I klasy, Krzyża Grunwaldu II klasy, Sztandaru Pracy II klasy, Krzyża Grunwaldu III klasy, Virtuti Militari III klasy, Odrodzenia Polski IV klasy, Virtuti Militari IV klasy, Odrodzenia Polski V klasy, Virtuti Militari V klasy;

odznaczenia — Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Walecznych, Złoty Medal „Zasłużonym na Polu Chwały”, Krzyż Partyzancki, Medal „Za waszą wolność i naszą”, Śląski Krzyż Powstańczy, Wielkopolski Krzyż Powstańczy, Srebrny Krzyż Zasługi,

Srebrny Medal „Zasłużonym na Polu Chwały”, Brązowy Krzyż Zasługi, Brązowy Medal „Zasłużonym na Polu Chwały”, „Medal za Warszawę 1939—1945”, „Medal za Odrę, Nyse, Bałtyk”, „Medal Zwycięstwa i Wolności 1945 r.”, Medal „Za ofiarność i odwagę”, Złoty Medal „Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny”, Srebrny Medal „Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny”, Brązowy Medal „Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny”, Medal „Za długoletnie pożycie małżeńskie”.

§ 2. Ordery i odznaczenia wymienione w § 1 nosi się w następujący sposób:

- wstążki orderów i odznaczeń powinny mieć 60—65 mm długości,
- pojedynczy bądź pierwszy order lub odznaczenie nosi się na ubiorze z kołnierzem wykładanym ponad górną kieszenią, przy czym wstążkę podkłada się do połowy pod klapę; na ubiorze z kołnierzem zapi-

nanym pod szyję wstążkę umieszcza się w odległości około 4 cm od linii zapięcia guzików,

- górny skraj wstążek powinien tworzyć linię poziomą,
- od 2 do 4 orderów lub odznaczeń nosi się w jednym rzędzie, bez przerw między wstążkami,
- ponad 4 ordery lub odznaczenia nosi się w jednym rzędzie, tak aby zajęły szerokość 4 wstążek umieszczonych obok siebie, przy czym wstążkę drugiego i kolejnych orderów lub odznaczeń podkłada się częściowo pod wstążkę poprzedniego orderu lub odznaczenia,
- większą liczbę orderów lub odznaczeń nosi się w dwóch lub w trzech rzędach,
- rzędy orderów lub odznaczeń umieszcza się w ten sposób, aby górny rząd krył wstążki dolnego rzędu w całości, a odznaki dolnego rzędu do połowy.

§ 3. Ordery Odrodzenia Polski I klasy i Virtuti Militari I klasy nosi się w następujący sposób:

- wielką wstęgę nakłada się przez prawe ramię do lewego boku w ten sposób, by kokarda znajdowała się na wysokości lewego biodra,
- krzyż zawieszają u dołu węzła utworzonego ze zwiazanych w kokardę końców wstęgi,
- gwiazdę orderową nosi się pośrodku lewej strony piersi, poniżej innych orderów i odznaczeń.

§ 4. 1. Ordery Odrodzenia Polski II i III klasy oraz Virtuti Militari II klasy nosi się w następujący sposób:

- na ubiorze z kołnierzem wykładanym wstęgę zakłada się pod kołnierz koszuli, tak aby krzyż zawieszony był poniżej węzła krawatu,
- na ubiorze z kołnierzem zapinanym pod szyję wstęgę zakłada się pod kołnierz, tak aby krzyż zawieszony był pod nasadą kołnierza,
- gwiazdę orderową orderu Odrodzenia Polski II klasy nosi się pośrodku lewej strony piersi, poniżej innych orderów i odznaczeń.

2. Na sukni damskiej nosi się krzyże orderów wymienionych w ust. 1 zawieszane na kokardzie upiętej ze wstęgi orderowej; kokardę umieszcza się wysoko na lewej stronie piersi.

§ 5. Zamiast pełnych odznak orderów Odrodzenia Polski I i II klasy i Virtuti Militari I klasy można nosić jedynie gwiazdy orderowe.

§ 6. „Medal 10-lecia Polski Ludowej” nosi się na prawej stronie piersi.

§ 7. Zamiast orderów i odznaczeń można nosić miniatury, baretki, rozetki oraz wstążeczki.

§ 8. 1. Miniatury orderów i odznaczeń o średnicy 15—17 mm nosi się na wstążeczkach długości 20—25 mm i szerokości 11—13 mm na lewej stronie piersi (na klapie ubioru z kołnierzem wykładanym), z prawa na lewo w następującej kolejności: miniatury orderów — Budowniczych Polski Ludowej, Odrodzenia Polski I klasy, Virtuti Militari I klasy, Krzyża Grunwaldu I klasy, Sztandaru Pracy I klasy, Odrodzenia Polski II klasy, Virtuti Militari II klasy, Krzyża Grunwaldu II klasy, Sztandaru Pracy II klasy, Odrodzenia Polski III klasy, Krzyża Grunwaldu III klasy, Virtuti Militari III klasy, Odrodzenia Polski IV klasy, Virtuti Militari IV klasy, Odrodzenia Polski V klasy, Virtuti Militari V klasy; miniatury odznaczeń — w kolejności ustalonej w § 1 dla noszenia odznaczeń, z tym że miniatura „Medalu 10-lecia Polski Ludowej” zajmuje w kolejności noszenia miejsce po miniaturze Brązowego Medalu „Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny”.

2. Klasy I do IV orderu Odrodzenia Polski oraz klasy I i II orderu Virtuti Militari oznacza się na wstążeczkach miniatur za pomocą rozetek określonych w § 10 ust. 2.

3. Miniatury można nosić również na emaliowanej imitacji wstążeczek, o długości 15—17 mm.

§ 9. Nie nosi się miniatur jednocześnie z tymi orderami i odznaczeniami, które są noszone na lewej stronie piersi.

§ 10. 1. Baretki sporządza się ze wstążki przepisanej dla danego rodzaju orderu lub odznaczenia. Długość baretki równa się szerokości wstążki; długość baretki wyższych klas orderów Odrodzenia Polski i Virtuti Militari równa się szerokości wstążki przepisanej dla V klasy tych orderów. Szerokość baretki wynosi 8 mm. Baretki nakłada się na podkładkę sukieną lub aksamitną koloru czarnego, względnie na podkładkę metalową. Podkładka baretki powinna być o 2 mm dłuższa i szersza od samej baretki.

2. Wyższe klasy orderów oznacza się na baretce przez założenie pośrodku niej rozetki w kolorach wstążki orderowej; średnica rozetki wynosi 5 do 8 mm. W klasie IV zakłada się rozetkę bezpośrednio na baretce, w klasie III orderów Odrodzenia Polski i Virtuti Militari — na podkładce z galonika srebrnego, w klasie II orderów Odrodzenia Polski, Virtuti Militari i Krzyża Grunwaldu — na podkładce z galonika w połowie srebrnego, w połowie złotego, w klasie I — na podkładce z galonika złotego.

3. Wyższe stopnie odznaczeń oznacza się przez założenie pośrodku baretki, pionowo, wąskiego galonika złotego lub srebrnego, zależnie od stopnia odznaczenia.

4. Baretkę „Medalu 10-lecia Polski Ludowej” sporządza się z czerwonej wstążki szerokości 37 mm.

§ 11. Baretki nosi się na lewej stronie piersi, w kolejności ustalonej dla noszenia miniatur, z prawa na lewo — w następujący sposób:

- pojedynczą bądź pierwszą baretkę nosi się na ubiorze z kołnierzem wykładanym ponad górną kieszeń, przy czym podkłada się baretkę do połowy pod klapę; na ubiorze z kołnierzem zapinanym pod szyję baretkę umieszcza się w odległości około 4 cm od linii zapięcia guzików,
- od 2 do 4 baretki nosi się w jednym rzędzie obok siebie, bez przerw między baretkami,
- powyżej 4 baretki nosi się w dwóch lub więcej rzędach bezpośrednio jeden pod drugim, w każdym rzędzie po cztery baretki, przy czym w rzędzie dolnym — przy ilości mniejszej niż cztery — nosi się baretki w ten sposób, aby znajdowały się pod środkiem bezpośredniego rzędu górnego.

§ 12. Łącznie z baretkami można nosić na lewej stronie piersi jeden order lub odznaczenie; w tym przypadku umieszcza się order lub odznaczenie przed baretkami, a w poszczególnych rzędach nosi się tylko po 3 baretki.

§ 13. 1. Order Budowniczych Polski Ludowej oraz wyższe klasy pozostałych orderów można markować za pomocą rozetek, noszonych w dziurce lewej klapy ubioru z kołnierzem wykładanym.

2. Rozetkę orderu Budowniczych Polski Ludowej w kolorach wstążki tego orderu, o średnicy 5 do 8 mm, nosi się na podkładce ze złotego galonika. Rozetki wyższych klas pozostałych orderów określa przepis § 10 ust. 2.

3. Jednocześnie nosi się tylko jedną rozetkę.

§ 14. 1. Ordery Sztandaru Pracy II klasy, Krzyża Grunwaldu III klasy, Odrodzenia Polski V klasy i Virtuti Mili-

tari V klasy oraz odznaczenia można markować za pomocą wstążeczek w kolorach odpowiadających wstążce przepisanej dla danego rodzaju orderu lub odznaczenia; wstążeczkę, o szerokości 4 mm, przewleka się przez dziurkę lewej klapy ubioru z wykładanym kołnierzem w ten sposób, aby końce wstążeczki były umocowane na wewnętrznej stronie klapy.

2. Nie nosi się jednocześnie więcej niż 2 wstążeczek.

3. Wstążeczki można nosić jednocześnie z rozetką lub miniaturami innych orderów.

§ 15. Ordery i odznaczenia państw obcych nosi się w sposób określony w przepisach tych państw, po orderach i odznaczeniach polskich.

§ 16. Orderów i odznaczeń oraz ich miniatur, baretek, rozetek i wstążeczek nie nosi się na ubiorach ochronnych.

Sekretarz Rady Państwa: *J. Horodecki*